

Lakialoite LA 8/2023 vp

Sari Sarkomaa kok

Lakialoite laiksi ympäristönsuojelulain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään, että ympäristönsuojelulain (527/2014) 18 §:n 3 momentti muutetaan siten, että muu kuin vähäinen lumen kaataminen mereen kielletään.

PERUSTELUT

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa on sitouduttu Suomen vesistöjen ja Itämeren sekä etenkin haavoittuvan Saaristomeren suojelutoimiin. Hallitusohjelmassa on sitouduttu lopettamaan lumenkaato vesistöihin. Saastuneen lumen mereenajon lopettamiseksi maassamme on sen kieltäminen laissa perusteltua.

Lumen kaataminen mereen aiheuttaa vahinkoa, kun lumen mukana mereen ja muihin vesistöihin päätyy luonnolle, ihmisille ja eläimille haitallisia aineita sekä roskia. Suomen ympäristökeskuksen teettämän tutkimuksen mukaan mereen kaadetussa lumessa on runsaasti mm. asfalttia, tiemerkintämassoja, maalin jäämiä sekä rengaspölyjätettä.

Esimerkiksi Helsingissä lumeen sekoittuu kaukolämpölaitosten ja pienpolton aiheuttamaa nokea, nastarenkaiden asfaltista irrottamaa kivipölyä ja bitumia, autonrenkaista irtoavia nastoja ja mikromuovia sekä autojen pakokaasujen palamishiukkasia. Lumen mukana mereen päätyy myös kadulle heitettyä roskaa ja eläinten jätöksiä. Hetkenkin maassa ollut lumi sisältää mm. tupakantumpeja ja muuta jätettä sekä silmällä havaitsematonta mikromuovia sekä muita saasteita ja jäämiä.

Tupakantumppi on ympäristömyrky. Tumpit on tehty selluloosa-asetaatista, jonka hajoaminen mikromuovihiukkasiksi kestää vuosia. Tumpin sisältämät myrkyt kulkeutuvat mikromuovihiukkasten mukana vesistöihin, maaperään ja lopulta ravintoketjussa eläimiin ja ihmisiin. Tunnettuja karsinogeenejä eli syöpävaarallisia aineita on tupakassa kymmeniä.

Helsingissä vastaanotetaan keskimääräisenä talvena noin 50 000 kuormaa lunta. Runsaslumisena talvena määrä voi olla jopa 350 000 kuormaa. Osassa lumenvastaanottoaikoja roskat ja kiintoaines erotellaan ennen kuin sulanut lumi matkaa mereen.

Lakialoite LA 8/2023 vp

Ympäristökeskuksen vuonna 2012 toteuttamassa selvityksessä todetaan, että Helsingin Hernesaaren vastaanotto paikalle syntyi noin kolmen metrin paksuinen hiekkakerros talvella 2009—2010. Lisäksi mereen kaadettiin arviolta yhteensä 755 jätekuormaa, joista noin 530 kuormaa oli hiekoitussepeleitä ja 225 kuormaa muuta jätettä. Ympäristövaikutusten vähentämiseksi Hernesaaren kippauslaiturin vierustalla sijaitsevaa merenpohjaa ruopataan kiintoaineen poistamiseksi. Ruoppaamalla poistetaan pohjaan kertynyt hiekoitushiekka ja roskat. Ympäristöviranomaisten mukaan lumen merivastaanotto ei ole kuitenkaan ympäristön kannalta ongelmattonta ja veteen mahdollisesti sekoittuneisiin epäpuhtauksiin ei pystytä nykyisillä menetelmillä vaikuttamaan. Mereen lumen mukana kaadetut jätteet, roskat ja ainesosat kulkeutuvat merivirtojen mukana laajalle. Mereen joutunut jäte, kuten mikromuovi ja raskasmetallit, eivät häviä merestä ehkä koskaan.

Helsingin ympäristökeskuksen asiantuntijoiden mukaan lumi pitäisi kaataa maa-alueille. Ympäristökeskus voi vain suositella, että lumet kaadettaisiin maalle, sillä lainsäädäntö ei nykyisellään estä lumen kaatamista mereen.

Itämeren ja vesistöjä on suojeltava vuodenajasta riippumatta. Maakaatopaikkojen löytymisen on varsin haastavaa Helsingissä, mutta se ei ole kestävä perustelu liata kotivesiämme ja merenrantojamme.

Suomessa useat kaupungit, esimerkiksi Espoo, Turku ja Oulu, ovat kieltäneet lumen kaatamisen mereen ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla annetuissa ympäristönsuojelumääräyksissä. Lumen kippaaminen mereen on kielletty Turussa, jossa asiaa on perusteltu merialueen erityisolosuhteilla. Oulu on puolestaan välttänyt ongelman kaavoittamalla riittävästi lumenkaatopaikkoja.

Ruotsissa Naturvårdsverket on kieltänyt lumen kaatamisen mereen ja järviin. Ruotsissa likaantunut lumi luokitellaan jätteeksi. Kööpenhaminassa ja Oslolla kiellot perustuvat muun muassa lumen mukana kulkeutuvista haitta-aineista tehtyihin tutkimuksiin tai selvityksiin ja kaadon aiheuttamaan roskaantumiseen.

Suomen lainsäädännössä lumen kaataminen mereen on voimassa olevan ympäristönsuojelulain (527/2014) 18 §:n 3 momentin nimenomaisella säännöksellä rajattu mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettujen jätteen tai muun aineen mereen kaatamista koskevan kiellon ulkopuolelle. Aloitteessa esitetään tämän poikkeuksen kääntämistä päinvastaiseksi siten, että myös lumen kaataminen mereen tulee kiellettyksi mainitun 2 momentin nojalla.

Lakialoitteessa esitetään, että vähäinen lumen kaataminen mereen jää kiellon ulkopuolelle. Rajauksella mahdollistetaan jatkossakin esimerkiksi yksityishenkilön omalla tai vapaa-ajan asunnolla lumikolan tai muun vastaavan avulla tapahtuva puhtaan lumen kaataminen mereen.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Lakialoite LA 8/2023 vp

Laki

ympäristönsuojelulain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 18 §:n 3 momentti seuraavasti:

18 §

Merta koskevat erityiset kiellot

Edellä 2 momentissa tarkoitettu kiello koskee myös muuta kuin vähäistä lumen kaatamista mereen. Ruoppausmassan sijoittamisesta vesialueelle säädetään vesilaissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Helsingissä 28.9.2023

Sari Sarkomaa kok